

Weinig kruisbestuiving tussen grote afvalwaterzuiveringsprojecten

Allebei zijn ze binnen het budget gebleven en allebei zijn ze (min of meer) op tijd voltooid, de grote afvalwaterzuiveringsprojecten in Amsterdam en de regio Den Haag. Toch zijn er meer verschillen dan overeenkomsten tussen het A4-project in Amsterdam en Harnaschpolder in het Haagse. Maar overeenkomsten zijn er ook: grote projecten met innovatieve ideeën en bij allebei zat de duivel in de details. Dat bleek uit het symposium 'Hetzelfde maar dan anders', dat op 15 februari bij Waternet in Amsterdam plaatsvond.

De opzet van de door Waternet, het Hoogheemraadschap van Delfland en Groenhof Congresorganisatie georganiseerde bijeenkomst was dat telkens iemand van Waternet en van Delfland hetzelfde onderwerp belichtte. Daardoor zouden de overeenkomsten en verschillen tussen de grote projecten duidelijk worden. In Amsterdam-West is zoals bekend een grote nieuwe zuiveringsinstallatie gebouwd, die de zuiveringen in het oosten en zuiden van de hoofdstad overbodig maakt. Deze waren ingesloten geraakt door bebouwing en voldeden bovendien niet meer aan de huidige eisen. Maar met de bouw van de nieuwe zuivering was Waternet (toen nog DWR) er niet: om het vuile water op de juiste plaats te krijgen, moest 49 kilometer persleiding worden aangelegd. Nieuw daarbij was het gebruik van een viertal boostergemalen.

Het Hoogheemraadschap van Delfland zat met de Houtrustzuivering in Scheveningen in haar maag. Deze voldeed ook niet meer aan de eisen en de verwachte groei van de hoeveelheid afvalwater. Daarom werd besloten tot de aanleg van een nieuwe zuivering: Harnaschpolder. Wat deze zuivering bijzonder maakt, is niet alleen de grootte (samen met Amsterdam-West behorend de grootste van Nederland), maar ook de manier van financiering. Harnaschpolder is namelijk ontworpen, gebouwd en gefinancierd door het consortium Delfluent dat de zuivering de komende 30 jaar beheert (zie ook H₂O nr. 6 van dit jaar, waarin uitgebreid aandacht besteedt wordt aan Harnaschpolder) voor het hoogheemraadschap. Ook hier was het nodig het leidingstelsel drastisch om te gooien.

De bijeenkomst richtte zich vooral op de aanleg van die leidingstelsels. Beide vereisten veel planning, omdat ze door stedelijk gebied lopen. Om niet te veel overlast te veroorzaken, werd dan ook zoveel mogelijk geprobeerd 'werk met werk' te maken, dus werkzaamheden te verrichten als de straat toch al open lag. Dat betekende dat soms leidingen werden geplaatst die eigenlijk nog niet op de planning stonden. Zo werd in Amsterdam al een leiding onder de Overtoom gelegd toen deze straat open lag. Het tracé was toen nog niet vastgesteld:

deze leiding is dus een bepalende factor geweest. Voor het tracé van Harnaschpolder waren in eerste instantie drie opties: een heel nieuw tracé naar de Nieuwe Waterweg, het gebruik van De Zwet om een leiding aan te leggen of zoveel mogelijk gebruik maken van het bestaande stelsel. Uiteindelijk is besloten de laatste optie uit te voeren. Hierbij wordt het effluent naar Houtrust gevoerd waarna het in zee word geloosd.

Omdat veel werkzaamheden in stedelijk gebied moesten worden uitgevoerd, was (veel) bestuurlijk overleg met de autoriteiten noodzakelijk. Zowel Delfland als Waternet moesten af en toe kleine aanpassingen aan het tracé doen om de bestuurders tegemoet te komen. Dat vereist flexibiliteit van de aannemers en het eigen personeel. Waar gehakt wordt, vallen spaanders. Zo liep elk project wel tegen wat tegenvallers op. Lekkende afsluiters, lekkende leidingen, een brandje bij het lassen bij Rijkmuseum in Amsterdam, putten die vol (grond)water stromen: beide projecten kwamen dezelfde probleem(pjes) tegen, die vooral ontstaan omdat collega's informatie niet goed overdragen of mensen op de werkplek niet scherp genoeg zijn. Een verhaal apart is de eerste mislukte boring onder het IJ in

Amsterdam. Hierbij leek de boring gelukt, maar op het laatste moment liep het toch nog fout. Na ampele overweging werd besloten de boring helemaal opnieuw uit te voeren, wat wel lukte. Daardoor ging kostbare tijd verloren, maar uiteindelijk kon de zuivering op tijd worden opgestart.

Nu de projecten zijn afgerond, kan de balans worden opgemaakt. Ondanks enkele grotere en kleinere tegenslagen zijn de voor Nederland enorme projecten goed verlopen. De boringen, in ieder geval in Amsterdam, blijken goed te bevallen. Als het project nogmaals uitgevoerd zou worden, zou er meer geboord worden. Bij Delfland bleek dat het nuttig is projecten die eerder zijn uitgevoerd, eerst goed te controleren voor ze in gebruik te nemen. Goede communicatie en planning is onontbeerlijk bij ingrijpende en grootschalige werkzaamheden. Om op het laatste moment nog wijzigingen door te voeren, is flexibiliteit van de eigen organisatie, de aannemers en de fabrikanten nodig. Op dat punt hebben de betrokkenen achter de twee projecten goed naar elkaar gekeken: er is maar een beperkte capaciteit om betonnen leidingen te maken en een beperkte boorcapaciteit. Gezamenlijke planning kan vertraging en frustratie voorkomen.

Tenslotte blijkt je er niet bent als alles klaar lijkt te zijn. Zo zijn 21 tanks op de nieuwe zuiveringsinstallatie in Amsterdam-West lek. Deze prefab tanks moeten vervangen worden. Ook hierbij is de planning cruciaal: de zuivering moet tenslotte in bedrijf blijven.

Drinkwater voor aanstaande minister

De Derde Kamer heeft de beoogde minister van Ontwikkelingsamenwerking, Bert Koenders (PvdA), op 15 februari een fles drinkwater aangeboden. Hiermee wil de organisatie de minister feliciteren met zijn benoeming, maar ook meteen de aandacht vestigen op één van de grootste problemen in ontwikkelingslanden: het ontbreken van veilig drinkwater.

De Derde Kamer is een schaduwparlement waaraan 120 Nederlanders en 30 mensen uit ontwikkelingslanden deelnemen. Zij hebben een uitgesproken mening over internationale samenwerking. Samen bedenken ze voorstellen om het beleid op dit gebied te verbeteren. Ze debatteren regelmatig met politici uit de Tweede Kamer. Dit jaar staat drinkwater stevig op de agenda in de Derde Kamer. In november zal de Derde Kamer een aantal ideeën aan de minister overhandigen om het beleid effectiever vorm te geven.

